

Metronidazol en perifeer oedeem

Publicatie	Nr. 5 - 31 mei 2013
Jaargang	47
Rubriek	Let op!
Auteur	Lareb
Pagina's	57-58

Van het Nederlands Bijwerkingen Centrum Lareb kregen wij deze maand de volgende informatie over bijwerkingen.

Achtergrond. *Metronidazol* (merkloos, Flagyl®) is een antibacterieel middel dat behoort tot de groep van de nitroimidazoolderivaten en is onder meer geregistreerd voor de behandeling van parasitaire infecties, ernstige infecties veroorzaakt door anaërobe micro-organismen, en als profylaxe voor postoperatieve infecties door anaërobe micro-organismen. Het werkingsmechanisme is gebaseerd op de vorming van nitrosoradicalen die zich binden aan het DNA van de ziekteverwekker, hetgeen vervolgens leidt tot breuken in het DNA en daarmee tot apoptose. **1 2**

Meldingen bij Lareb. Tot april 2012 ontving het Nederlands Bijwerkingen Centrum Lareb acht meldingen van perifeer oedeem bij gebruik van oraal metronidazol. De mediane leeftijd van de patiënten was 43 jaar (spreiding 25-72 jr.), en allen waren vrouwen. De klachten betroffen in vier gevallen oedeem van de onderbenen en enkels, in drie gevallen oedeem van de handen en vingers, en in één geval oedeem van de vingers en tenen. Bij geen van de patiënten werd cardiovasculaire comorbiditeit vermeld, en ook gebruikten zij geen comedicaatie die dit deed vermoeden. Bij één patiënt betrof de klacht een unilateraal oedeem, wat een causaal verband met metronidazol minder waarschijnlijk maakt. De tijdsduur tussen de aanvang van de behandeling met metronidazol en het ontstaan van de klachten varieerde van één tot vijf dagen. Na het staken van het gebruik van metronidazol herstelden drie patiënten volledig (positieve dechallenge) en was één herstellende. Van de overige patiënten is het verdere beloop niet gerapporteerd.

Bespreking. Opvallend in de beschreven casuïstiek is dat de klachten vooral voorkomen bij relatief jonge personen. Van de acht patiënten waren er slechts drie ouder dan 50 jaar en, zoals hierboven vermeld, was er in geen van de gevallen informatie bekend die wijst op cardiovasculaire comorbiditeit.

In de literatuur zijn geen casuïstische mededelingen over perifeer oedeem bij gebruik van metronidazol gevonden. Ook een farmacologische verklaring voor het optreden van perifeer oedeem door metronidazolgebruik is niet bekend (type II- of type B-bijwerking). Doorgaans wordt geneesmiddelengeïnduceerd perifeer oedeem veroorzaakt door een toename van de renale natriumabsorptie **3** of door orthostase, zoals in het geval van antihypertensiva. Voor beide mechanismen konden in de literatuur geen aanwijzingen worden gevonden in relatie tot metronidazol.

Conclusie. Indien perifeer oedeem ontstaat bij het gebruik van metronidazol, zeker bij patiënten zonder cardiovasculaire voorgeschiedenis, dient de mogelijkheid van een bijwerking in overweging te worden genomen.

Literatuurreferenties

1. Productinformatie metronidazol (Flagyl®), via: www.cbg-meb.nl, Geneesmiddeleninformatiebank.
2. Productinformatie metronidazol (merkloos), via: www.cbg-meb.nl, Geneesmiddeleninformatiebank.
3. Longo D, et al. (red.). Harrison's principles of internal medicine. New York: McGraw-Hill, 2011

U wordt verzocht bijwerkingen te melden aan het Nederlands Bijwerkingen Centrum Lareb. Meldingsformulieren kunt u vinden op www.lareb.nl en als bijlage bij het Geneesmiddelenbulletin.